

แนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในยุคดิจิทัลของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ทรงยุทธ แซ่ฟ้า^{1*}

พูนชัย ยาวีราช¹

ไพรง รัตนชูวงศ์¹

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

*อีเมล: songyubsaefa2930@gmail.com

วันที่รับบทความ: 24 ตุลาคม 2567 • วันที่แก้ไขบทความ: 25 พฤศจิกายน 2567 • วันที่ตอบรับบทความ: 23 ธันวาคม 2567

บทคัดย่อ

การศึกษาอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้ เพื่อศึกษาเหตุและปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้ เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในยุคดิจิทัลของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประชากรที่ศึกษา จำนวน 33 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสรุปเนื้อหาเป็นความเรียง ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้ ขั้นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ขั้นการปรับปรุงสภาพที่พึงประสงค์ พบว่า ขั้นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ขั้นการปรับปรุง ซึ่งมีเหตุและปัจจัยสำคัญอยู่ 2 ปัจจัย คือ โครงสร้างและนโยบายสถานศึกษา (structure: S1) และบุคลากร (man: M1) แนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในยุคดิจิทัลของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้ ขั้นการปรับปรุง พบว่า โรงเรียนควรพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล ในการพัฒนาการดำเนินการต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้เหมาะสมกับโครงสร้างการบริหารและเผยแพร่ต่อสาธารณะชนตามความเป็นจริง

คำสำคัญ: ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การบริหารจัดการ ยุคดิจิทัล

Guidelines for Managing Professional Learning Communities in the Digital Age of Ban Huai Krai School under the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3

Songyuth Saefa^{1*}
Phoonchai Yawirach¹
Pairop Rattanachuwong¹

¹Educational Administration, Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University

*E-mail: songyubsaefa2930@gmail.com

Received: 24 October 2024 • Revised: 25 November 2024 • Accepted: 23 December 2024

Abstract

This independent study aims to investigate the current conditions and desired conditions of the management of the Professional Learning Community (PLC) at Ban Huai Krai School, to investigate causes and main factors for the management of the professional learning community at Ban Huai Krai School, to investigate guidelines for the management of the professional learning community at Ban Huai Krai School under the jurisdiction of the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3. The population studied consisted of 33 individuals. The study employed questionnaires, interviews, and group discussions to gather data. The data was analyzed by calculating averages, standard deviations, and summarizing content in an essay. The results revealed that, for the current conditions of the management of the professional learning community at Ban Huai Krai School, the improvement step had the highest average; and for the desired conditions, the improvement step also had the highest average. Two significant causes and factors were identified: “structure and policy” of the educational institution (structure: S1) and “Personnel” (man: M1). In managing the professional learning community in the digital era at Ban Huai Krai School, it is essential to develop teachers' and personnel's potential to adapt to changes in this era. This development should align with the administrative structure while disseminating knowledge to the public based on real-world scenarios. In summary, this study provides valuable insights into managing professional learning communities effectively in educational institutions during the digital age.

Keywords: professional learning community; management; digital

การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่เป็นยุคแห่งโลกาภิวัตน์หรือโลกที่ไร้พรมแดนที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบโดยตรงต่อสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงนักเรียนที่ต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579, 2560, น. 1) การศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัตประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยโดยเฉพาะครูและนักเรียนซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างการเปลี่ยนแปลงให้กับการศึกษา คือ การพัฒนาวิชาชีพครู นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2566, น. 2 - 4) ได้กำหนดวิธีการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการตามหลักเกณฑ์การประเมินวิทยฐานะแนวใหม่ Performance Appraisal (PA) โดยใช้ระบบการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ระบบ Digital Performance Appraisal (DPA) ด้วยนวัตกรรมและนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นกลไกหลักในการดำเนินงาน

กระแสการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลนั้นมีผลกระทบต่อการศึกษาหรือการดำรงชีวิตของคนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาหรือ COVID-19 ที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงเกือบทุกประเทศทั่วโลกในปี ค.ศ. 2020 เป็นการตอกย้ำและเร่งรัดให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยีดิจิทัลที่เข้ามามีบทบาท และมีพลังมหาศาลต่อการเอื้อประโยชน์ในวิถีชีวิตประจำวันของผู้คนทำให้เกิดแพลตฟอร์ม (platform) และแอปพลิเคชัน (application) ที่จะเอื้ออำนวยให้การดำเนินชีวิต เปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ระบบออนไลน์มากขึ้น (ดาวรุ่งวรรณ ถวิลการ, 2564, น. 1) โดยอาศัยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานร่วมกันด้วยสัมพันธภาพที่ดีโดยมีนักเรียนเป็นเป้าหมายสำคัญ แล้วยังช่วยทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งและสามารถทำงานอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้อง (วิจารณ์ พานิช, 2555, น. 134) เสมือนเป็นพื้นที่การเรียนรู้ร่วมกันของวิชาชีพครู ผ่านการลงมือทำมุ่งผลสัมฤทธิ์ไปที่ผู้เรียนให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองผ่านการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

โรงเรียนบ้านห้วยไคร้ (2562, น. 1) เป็นโรงเรียนขยายโอกาสขนาดกลาง ตั้งอยู่ในตำบลห้วยไคร้ อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 มีการดำเนินการเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2560 พบสภาพปัญหาในการดำเนินการในเรื่องของการจัดการ ทั้งในเรื่องของเวลาที่จำเป็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไม่ตรงกัน การเรียกใช้ข้อมูลย้อนกลับทำได้ยาก และเป็นการเพิ่มภาระของครู

มากจนอาจทำให้เกิดความเหนื่อยล้าและเสียขวัญกำลังใจขึ้นได้ รวมถึงประเด็นที่เป็นปัญหาด้านพื้นฐานการอ่านหนังสือของนักเรียน ปัญหาด้านครู และผู้บริหารพบว่าปัญหา คือ เทคนิคการสอนของครู ปัญหาด้านสื่อ และเทคโนโลยี พบปัญหาเทคโนโลยีไม่เสถียร จากปัญหาข้างต้น ปัญหาที่เร่งด่วน คือ นักเรียนอ่านหนังสือไม่ได้ และปัญหาที่จะดำเนินการแก้ไขต่อไป คือ นักเรียนไม่รู้จักรากการประสมคำ จากแบบรายงานผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาแต่ละด้าน โดยการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีคุณภาพ

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะทำการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในยุคดิจิทัลของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้ โดยศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหา รวมถึงเหตุปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในยุคดิจิทัลใน 6 องค์ประกอบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ร่วม 2) ทีมร่วมแรงร่วมใจ 3) ภาวะผู้นำ 4) การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ 5) ชุมชนกัลยาณมิตร 6) โครงสร้างสนับสนุนชุมชน เพื่อเป็นแนวทางให้กับสถานศึกษาในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
2. เพื่อศึกษาเหตุและปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
3. เพื่อหาแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในยุคดิจิทัลของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรทั้งหมดของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการ

โรงเรียน จำนวน 1 คน หัวหน้าวิชาการ จำนวน 3 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 8 คน และครูผู้สอน จำนวน 20 คน รวมทั้งสิ้น 33 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้ โดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 33 ชุด ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพเหตุและปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แปลความหมายที่เหมาะสมจากข้อมูลดิบ แล้วสรุปเป็นความเรียง และแนวทางในการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในยุคดิจิทัลของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่มผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลการวิจัย จำนวน 33 ชุด เก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ติดต่อผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ พร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์และดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง และดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่มตามวันเวลาที่กำหนด โดยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ นำข้อมูลดิบในการประชุมและข้อเสนอแนะมาสรุปเป็นความเรียง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมาหาค่าดัชนีการจัดเรียงลำดับของความต้อการจำเป็น (Priority Needs Index, PNI) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตารางประกอบการบรรยายและแปลผล โดยการบรรยายเป็นความเรียงตามระดับมาตราส่วนประมาณค่าและจัดเรียงลำดับของความต้อการจำเป็น ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นำมาทำการวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญตามประเด็นที่ตอบแล้วนำเสนอในรูปแบบความเรียง และวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญตามประเด็นสนทนากลุ่มที่ตอบแล้วนำเสนอในรูปแบบของความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า

1.1 สภาพปัจจุบันเมื่อพิจารณาภาพรวมแต่ละรายการพบว่า ขั้นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขั้นการปรับปรุง (act) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้ เมื่อพิจารณาภาพรวมแต่ละรายการ พบว่า ขั้นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขั้นการปรับปรุง (act)

1.2 ขั้นการวางแผน (plan) เมื่อพิจารณาคำดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI) ของการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้ แต่ละรายการพบว่าข้อที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ โรงเรียนมีแผนการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างชัดเจน

1.3 ขั้นการปฏิบัติ (do) องค์ประกอบที่ 1 วิสัยทัศน์ร่วม (shared vision) เมื่อพิจารณาคำดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI) ของการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้แต่ละรายการพบว่า ข้อที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ โรงเรียนมีการดำเนินการตามวิสัยทัศน์ และทิศทางการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างเป็นระบบ

1.4 ขั้นการปฏิบัติ (do) องค์ประกอบที่ 2 ทีมร่วมแรงร่วมใจ (collaborative teamwork) เมื่อพิจารณาคำดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI) ของการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้แต่ละรายการพบว่า ข้อที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมาย พันธกิจ ของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างชัดเจน

1.5 ขั้นการปฏิบัติ (do) องค์ประกอบที่ 3 ภาวะผู้นำร่วม (shared leadership) เมื่อพิจารณาคำดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI) ของการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้แต่ละรายการพบว่า ข้อที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ โรงเรียนมีการกำหนดผู้รับผิดชอบประเด็นหัวข้ออย่างชัดเจน

1.6 ขั้นการปฏิบัติ (do) องค์ประกอบที่ 4 การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (professional learning and development) เมื่อพิจารณาคำตัดสินลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI) ของการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้แต่ละรายการพบว่า ข้อที่มีคำตัดสินลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ โรงเรียนมีการกำหนดหัวข้อของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาจิตวิญญาณของความเป็นครูอย่างชัดเจน

1.7 ขั้นการปฏิบัติ (do) องค์ประกอบที่ 5 ชุมชนกัลยาณมิตร (caring community) เมื่อพิจารณาคำตัดสินลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI) ของการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้แต่ละรายการพบว่า ข้อที่มีคำตัดสินลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ โรงเรียนมีการสร้างวัฒนธรรมแบบเปิดเผยเพื่อให้ทุกคนมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นแบบกัลยาณมิตรอย่างเป็นระบบ

1.8 ขั้นการปฏิบัติ (do) องค์ประกอบที่ 6 โครงสร้างสนับสนุนชุมชน (supportive structure) เมื่อพิจารณาคำตัดสินลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI) ของการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้แต่ละรายการพบว่า ข้อที่มีคำตัดสินลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ โรงเรียนให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมรับผิดชอบต่อการจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างชัดเจน

1.9 ขั้นการตรวจสอบ (check) เมื่อพิจารณาคำตัดสินลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI) ของการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้แต่ละรายการ พบว่าข้อที่มีคำตัดสินลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ โรงเรียนมีการตรวจสอบผลการดำเนินงานการจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้บรรลุผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

1.10 ขั้นการปรับปรุง (act) เมื่อพิจารณาคำตัดสินลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI) ของการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้แต่ละรายการพบว่า ข้อที่มีคำตัดสินลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ โรงเรียนเผยแพร่รายงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพต่อสาธารณะตามสภาพจริง

ขั้นตอนที่ 2 เหตุและปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า

2.1 ปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมและปัจจัยสำคัญที่อุดรรั้งบุคลากร (Man : M1) ผู้บริหารมีการวางแผนการพัฒนาจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้แก่ อัตราความขาดแคลนและความชำนาญวิชาเอกของครูผู้สอนตามภาระงานที่บุคลากรรับผิดชอบมีการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมในด้านบุคลากร คือ การยอมรับความคิดเห็นของบุคลากรทุกระดับอย่างเท่าเทียมเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนด ประเด็นหัวข้อในการพัฒนาเพื่อให้การดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ และเป็นไปในทิศทางเดียวกันบุคลากรมีกระจายอำนาจ และพัฒนาคุณภาพของบุคลากรอย่างต่อเนื่องครูและบุคลากรมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตรงตามความรู้ความสามารถของตนเอง ให้เกียรติยอมรับในการแสดงความคิดเห็นและทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข และมีการสนับสนุนให้บุคลากรมีการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องกับประเด็นหัวข้อในการพัฒนาการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียน มีการสร้างเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลที่ชัดเจนทำให้กระบวนการวัดผลประเมินผลเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งเอาไว้ มีการตรวจสอบผลผลิตกับเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ และพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยสำคัญที่อุดรรั้ง คือ โครงสร้างและนโยบาย (Structure: S1) โรงเรียนควรมีผลต่อการวางแผนการดำเนินการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ยิ่งโครงสร้างมีลำดับชั้นของการบริหารมากก็จะยิ่งทำให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้มีความยุ่งยากซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารเวลาวางให้ตรงกันในการวางแผน คือ การเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรรวมถึงผู้รับบริการได้มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ให้เหมาะสมกับงานและความสบายใจในการทำงานร่วมกันเป็นทีมเพื่อประโยชน์สูงสุดในการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ขั้นตอนที่ 3 แนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในยุคดิจิทัลของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ตามกระบวนการบริหารงานตามวงจรคุณภาพ PDCA พบว่า

1. ขั้นการวางแผน (plan) พบว่า โรงเรียนควรมีการวางแผนระยะเวลา เป้าหมายและทิศทางในการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างชัดเจน โดยการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสำหรับคำนวณอัตรากำลังในสถานศึกษาวางแผนอัตราความขาดแคลนของบุคลากร และความชำนาญในวิชาเอกของครูผู้สอนตามภาระงานที่บุคลากรรับผิดชอบตามโครงสร้างสายชั้น เพื่อลดความยุ่งยากซับซ้อนให้การหาเวลาวางแผนแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2. ขั้นการปฏิบัติ (do) พบว่า องค์ประกอบที่ 1 วิสัยทัศน์ร่วม (shared vision) โรงเรียนควรมีการเปิดโอกาสให้บุคลากร และผู้รับบริการได้แสดงความคิดเห็นผ่านช่องทางออนไลน์ที่หลากหลายในการกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และยอมรับความคิดเห็นในกระบวนการทำงานของบุคลากรทุกระดับอย่างเท่าเทียมกัน องค์ประกอบที่ 2 ทีมร่วมแรงร่วมใจ (collaborative teamwork) โรงเรียนเปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นผ่านช่องทางออนไลน์ที่หลากหลายในการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ และการวางแผนกำหนดประเด็นหัวข้อในการพัฒนาตามบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสมกับงานและความสบายใจในการทำงานร่วมกันเป็นทีม เพื่อประโยชน์สูงสุดในการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน องค์ประกอบที่ 3 ภาวะผู้นำร่วม (shared leadership) โรงเรียนควรมีการกำหนดผู้รับผิดชอบประเด็นหัวข้อและหน้าที่ให้บุคลากรทางการศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์ที่หลากหลายในการแสดงบทบาทผู้นำและผู้ตามที่ดีรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ องค์ประกอบที่ 4 การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (learning and professional development) โรงเรียนมีการกำหนดหัวข้อของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์บนโลกดิจิทัลเพื่อพัฒนาจิตวิญญาณของความเป็นครู ให้เกียรติยอมรับการสรรหาหัวหน้างาน หัวหน้าสายชั้นกระจายอำนาจการตัดสินใจ มีความสามัคคีในการทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาทักษะทางวิชาการของนักเรียน องค์ประกอบที่ 5 ชุมชนกัลยาณมิตร (caring community) โรงเรียนมีการสร้างวัฒนธรรมแบบเปิดเผย เพื่อให้ทุกคนมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นแบบกัลยาณมิตรในการวางแผนบนความแตกต่างระหว่างผู้เรียน ทั้งทางด้านร่างกายสังคมและสติปัญญา เห็นคุณค่าของบุคลากรที่มีความสามารถหลากหลาย และการสร้างเครือข่ายกลุ่มสังคมออนไลน์ในการพัฒนาร่วมกันกับบุคลากรนอกองค์กรในการทำงานร่วมกันแบบกัลยาณมิตร องค์ประกอบที่ 6 โครงสร้างสนับสนุนชุมชน (supportive structure) โรงเรียนควรให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมรับผิดชอบต่อการจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และจัดสรรปัจจัยการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์อย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้พัฒนาการจัดกิจกรรมที่มุ่งเป้าหมายคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. ขั้นการตรวจสอบ (check) พบว่า โรงเรียนควรมีการตรวจสอบผลการดำเนินการ จัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้บรรลุผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และสร้างเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลที่ชัดเจนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ครูและบุคลากรรวมถึงคณะกรรมการประเมินนำไปวางแผนนโยบายการติดตาม ตรวจสอบผลผลิตตรงกับเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ตามระยะเวลาที่กำหนดในปฏิทินการดำเนินงานประจำปี

4. ขั้นการปรับปรุง (act) พบว่า โรงเรียนควรพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลในการพัฒนาการดำเนินการต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้เหมาะสมกับโครงสร้างการบริหารและเผยแพร่ต่อสาธารณะชนตามความเป็นจริง

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า

1.1 สภาพปัจจุบัน เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า ขั้นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขั้นการปรับปรุง (act) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า มีการเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไขระบบส่งผลลัพธ์ที่ดีต่อกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับเกียรติสุตา กาศเกษม (2557, น. 17 - 18) ได้ศึกษาการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นของโรงเรียนเทศบาลด้วยกระบวนการ PDCA พบว่า ในกรณีที่ผลงานออกมาไม่ได้ตามเป้าหมายก็ไม่มีใครทำอะไรต่อ และยิ่งงานได้ตามเป้าหมายที่วางไว้พนักงานก็จะทำเหมือนเดิม ซึ่งทำให้องค์กรไม่พัฒนา ดังนั้นแนวทางแก้ไข คือ กรณีที่ทำงานไม่ได้เป้าหมายหัวหน้าทีมงานจะต้องปรับแผนงาน (adjust plan) โดยเน้นในประเด็นวิธีการ (how) และในกรณีที่ทำได้ตามแผนที่กำหนดไว้ หัวหน้าทีมงานจำเป็นที่จะต้องสั่งการ (command) ให้ทุกฝ่ายตั้งเป้าหมายให้สูงขึ้น เพื่อที่องค์กรจะได้พัฒนาต่อไปไม่สิ้นสุด

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้ เมื่อพิจารณาภาพรวมแต่ละรายการพบว่า ขั้นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขั้นการปรับปรุง (act) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูรู้สึกพึงพอใจที่ได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะและนำผลลัพธ์มาวิเคราะห์หาจุดอ่อน และปรับปรุงแก้ไขระบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับธิดินัดดา สิงห์แก้ว (2562, น. 12) ได้ศึกษาการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจร PDCA: กรณีศึกษาโรงเรียนวัดป่าตึงห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน พบว่า การปรับปรุงแก้ไข (act) โดยการวางแผนการลงมือปฏิบัติตามแผนการตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้ และหากไม่ได้ผลลัพธ์ตามที่คาดหวังไว้จะต้องทำการทบทวนแผนการโดยเริ่มต้นใหม่ และทำตามวงจรคุณภาพซ้ำอีก ซึ่งหลักการดังกล่าวหากนำมาปรับใช้กับสถานศึกษาจะช่วยพัฒนาบุคลากรและผู้เรียนให้มีคุณภาพได้

1.3 ขั้นการวางแผน (plan) เมื่อพิจารณาคำตัดสินลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI) ของการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้แต่ละรายการพบว่า ข้อที่มีคำตัดสินลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ โรงเรียนมีแผนการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ ชานนท์ คำปิวทา (2565, น. 25) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาพบว่า การวางแผนการปฏิบัติการการดำเนินการตามแผนการตรวจสอบและการปรับปรุงแก้ไขการบริหารงานโดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA ถือเป็นกระบวนการบริหารพื้นฐานที่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบกระบวนการบริหารภายในองค์กรให้มีความเหมาะสมตามบริบทของตนเอง

1.4 ขั้นการปฏิบัติ (do) องค์ประกอบที่ 1 วิสัยทัศน์ร่วม (shared vision) เมื่อพิจารณาคำตัดสินลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI) ของการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้แต่ละรายการพบว่า ข้อที่มีคำตัดสินลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ โรงเรียนมีการดำเนินการตามวิสัยทัศน์ และทิศทางการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับ สิริภาพ บุญยืน (2560, น. 27 - 32) ซึ่งได้ศึกษาแนวทางการแก้ไขการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมที่จะตัดสินใจในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียนด้วยกัน และยังรวมไปถึงการวางแผนเป้าหมายในการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียนอีกด้วย เมื่อสมาชิกทุกคนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดภาพอนาคตของโรงเรียนก็必将มีความตระหนักรู้ว่าตนเองได้เป็นส่วนหนึ่งที่จะร่วมรับผิดชอบร่วมกันในการขับเคลื่อนงานต่าง ๆ ไปยังเป้าหมายให้บรรลุวัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 2 ทีมร่วมแรงร่วมใจ (collaborative teamwork) เมื่อพิจารณาคำตัดสินลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI) ของการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้แต่ละรายการพบว่า ข้อที่มีคำตัดสินลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้คณะครู มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมาย พันธกิจ ของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560, น. 26 - 30) ซึ่งได้ศึกษา คู่มือประกอบการอบรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” สู่สถานศึกษาพบว่า เป็นการพัฒนามาจากกลุ่มที่ทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ลักษณะการทำงานร่วมกันแบบมีวิสัยทัศน์ คุณค่าเป้าหมายและพันธกิจร่วมกันรวมกันด้วยใจ จนเกิดเจตจำนงในการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์เพื่อให้บรรลุผลที่การเรียนรู้ของผู้เรียน

องค์ประกอบที่ 3 ภาวะผู้นำร่วม (shared leadership) เมื่อพิจารณาคำดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI) ของการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้แต่ละรายการพบว่า ข้อที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ โรงเรียนมีการกำหนดผู้รับผิดชอบประเด็นหัวข้ออย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ กุลนาล สิทธิกุล (2564, น. 47 - 53) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของสถานศึกษาพบว่ากระบวนการทำงานของทีมผู้นำทุกคนยอมรับในความรู้ความสามารถ และการตัดสินใจของกันและกัน เปลี่ยนกันเป็นผู้นำและผู้ตามตามความต้องการและความเหมาะสม ของแต่ละสถานการณ์ ร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายวิสัยทัศน์และเป้าหมายเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ขององค์กร องค์ประกอบที่ 4 การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (professional learning and development) เมื่อพิจารณาคำดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI) ของการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้แต่ละรายการ พบว่า ข้อที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ โรงเรียนมีการกำหนดหัวข้อ ของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาจิตวิญญาณของความเป็นครูอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560, น. 26 - 30) ได้ศึกษา คู่มือประกอบการอบรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” สู่สถานศึกษาพบว่า การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพใน PLC มีจุดเน้นสำคัญ 2 ด้าน คือ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพและการเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู กล่าวคือ การเรียนรู้และการ พัฒนาวิชาชีพของ PLC นั้นมีหัวใจสำคัญ คือ การเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุขของทีมเรียนรู้ เป็นบรรยากาศที่เปิดพื้นที่การเรียนรู้แบบนำตนเองของครูเพื่อการเปลี่ยนแปลงพัฒนาตนเอง และวิชาชีพอย่างต่อเนื่องเป็นสำคัญ องค์ประกอบที่ 5 ชุมชนกัลยาณมิตร (caring community) เมื่อพิจารณาคำดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI) ของการบริหารชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้แต่ละรายการพบว่า ข้อที่มีค่าดัชนีลำดับ ความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ โรงเรียนมีการสร้างวัฒนธรรมแบบเปิดเผย เพื่อให้ทุกคนมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นแบบกัลยาณมิตรอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับ

กุลนาล สิทธิกุล (2564, น. 47 - 53) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 พบว่า เป็นวัฒนธรรมที่ทุกคนมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของตน เป็นวิถีแห่งอิสรภาพ และเป็นพื้นที่ให้ความรู้สึกปลอดภัย หรือปลอดภัยใช้อำนาจกดดันบนพื้นฐานความไว้วางใจ เคารพซึ่งกันและกัน องค์ประกอบที่ 6 โครงสร้างสนับสนุนชุมชน (supportive structure) เมื่อพิจารณาคำดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI) ของการบริหารชุมชน

แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้แต่ละรายการพบว่า ข้อที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ โรงเรียนให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมรับผิดชอบต่อการจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างชัดเจน สอดคล้องกับสิริภพ บุญยืน (2560, น. 27 - 32) ได้ศึกษาแนวทางการแก้ไขการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า ปัจจัยที่มีส่วนช่วยในการดำเนินงานของโรงเรียนให้บรรลุยังเป้าหมายได้ง่ายขึ้น เช่น งบประมาณในการดำเนินงาน จำนวนของสมาชิก ความสามารถของสมาชิก บริบทของโรงเรียน นวัตกรรมสื่อการสอนระบบสารสนเทศ ขวัญกำลังใจของสมาชิก การให้ความช่วยเหลือของชุมชน

1.5 ขั้นการตรวจสอบ (check) เมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI) ของการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้แต่ละรายการพบว่า ข้อที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ โรงเรียนมีการตรวจสอบผลการดำเนินงานการจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้บรรลุผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนารีลักษณ์ ศิริวรรณ (2561, น. 20 - 21) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ กรณีศึกษาหน่วยงานที่ได้รับรางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ หมวด 3 ด้านการมุ่งเน้นผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียพบว่า การตรวจสอบ (check) ว่าเมื่อปฏิบัติงานตามแผน หรือการแก้ปัญหาตามแผนแล้วผลลัพธ์เป็นอย่างไร สภาพปัญหาได้รับการแก้ไขตรงตามเป้าหมายที่กลุ่มตั้งใจหรือไม่ การไม่ประสบผลสำเร็จอาจจะเกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น ไม่ปฏิบัติตามแผน ความไม่เหมาะสมของแผนการเลือกใช้เทคนิคที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น

1.6 ขั้นการปรับปรุง (act) เมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI) ของการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้แต่ละรายการพบว่า ข้อที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ โรงเรียนเผยแพร่รายงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพต่อสาธารณะชนตามสภาพจริง สอดคล้องกับสุขสันต์ สุขสงครม (2564, น. 40 - 48) ได้ศึกษาแนวคิดการบริหารแบบวงจรคุณภาพ (PDCA) กับการบริหารแบบพระพุทธศาสนาพบว่า ขั้นการปรับปรุง (act) คือ ยอมรับการเปลี่ยนแปลงหากบรรลุผลเป็นที่น่าพอใจ หรือหากผลการปฏิบัติไม่เป็นไปตามแผนให้ทำซ้ำวงจร โดยใช้การเรียนรู้จากการกระทำในวงจรที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว แม้ว่าวงจรคุณภาพจะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง แต่สามารถเริ่มต้นจากขั้นตอนใดก็ได้ ขึ้นอยู่กับปัญหาและขั้นตอนการทำงาน

2. เหตุและปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า

2.1 ปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมและปัจจัยสำคัญที่อุดหนุนบุคลากร (Man: M1) ผู้บริหารมีการวางแผนการพัฒนาจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้แก่ อัตราความขาดแคลนและความชำนาญวิชาเอกของครูผู้สอนตามภาระงานที่บุคลากรรับผิดชอบ มีการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมในด้านบุคลากร คือ การยอมรับความคิดเห็นของบุคลากรทุกระดับอย่างเท่าเทียม เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดประเด็นหัวข้อในการพัฒนาเพื่อให้การดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน บุคลากรมีกระจายอำนาจและพัฒนาคุณภาพของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ครูและบุคลากรมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตรงตามความรู้ความสามารถของตนเอง และให้เกียรติยอมรับในการแสดงความคิดเห็นและทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข และมีการสนับสนุนให้บุคลากรมีการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องกับประเด็นหัวข้อในการพัฒนาการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนมีการสร้างเกณฑ์การวัดผล และประเมินผลที่ชัดเจน ทำให้กระบวนการวัดผลประเมินผลเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งเอาไว้มีการตรวจสอบผลผลิตกับเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ และพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับทัศนีย์ บุญทา, ไพโรภ รัตนะชวงค์ และพูนชัย ยาวีราข (2564, น. 77 - 78) ได้กล่าวถึงด้านบุคลากร (Man) ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะก่อผลสำเร็จให้กับเทศบาลได้อย่างมาก ทั้งนี้ในแง่ของปริมาณงาน และคุณภาพของงานควรจะมีจำนวนที่เพียงพอกับปริมาณของบุคลากร และบุคลากรครูควรจะมีศักยภาพในการทำงาน มีความรู้ความสามารถในงานที่ทำ และปัจจัยสำคัญที่อุดหนุน คือ โครงสร้างและนโยบาย (Structure: S1) โรงเรียนควรมีผลต่อการวางแผนการดำเนินการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ยิ่งโครงสร้างมีลำดับขั้นของการบริหารมาก ก็จะทำให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้มีความยุ่งยากซับซ้อนมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารเวลาว่างให้ตรงกันในการวางแผน คือ การเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรรวมถึงผู้รับบริการได้มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ให้เหมาะสมกับงาน และความสบายใจในการทำงานร่วมกันเป็นทีม เพื่อประโยชน์สูงสุดในการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สอดคล้องกับจรรย์ คิตขยัน (2564, น. 61 - 62) ได้ศึกษากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของชุมชนกลุ่มเครือข่าย โรงเรียนกรุดป่าร้อนคลองสระ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 พบว่า โครงสร้างและนโยบายของสถานศึกษา (Structure: S1) ครอบคลุมภารกิจระดับข้าราชการประจำตั้งแต่กระทรวงศึกษาธิการกรมและโรงเรียน เช่น โครงสร้างการบริหารนโยบายของกรม เป้าประสงค์ของโรงเรียนระยะยาวและระยะสั้นระเบียบวิธีปฏิบัติและกฎเกณฑ์เครือข่ายการสื่อสาร

3. แนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในยุคดิจิทัลของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ตามกระบวนการบริหารงานตามวงจรคุณภาพ PDCA พบว่า

3.1 ขั้นการปรับปรุง (act) พบว่า โรงเรียนควรพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลในการพัฒนาการดำเนินการต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้เหมาะสมกับโครงสร้างการบริหารและเผยแพร่ต่อสาธารณะชนตามความเป็นจริง สอดคล้องกับรัชชก เลี้ยงบุญ (2564, น. 90) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารสู่มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า การปรับปรุงแก้ไข (act) เป็นการนำผลการวิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุที่เกี่ยวข้องมาปรับปรุงแก้ไขและหากผลการดำเนินงานยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายก็ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานใหม่ให้เหมาะสมในการวางแผนระยะต่อไปแต่ถ้าผลการประเมินพบว่า งานสำเร็จตามเป้าหมายแล้วในการวางแผนครั้งต่อไปต้องปรับเปลี่ยนเป้าหมายให้สูงขึ้นเพื่อให้เกิดการพัฒนาและจัดทำรายงานไว้เป็นหลักฐาน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในยุคดิจิทัลของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้ ตามกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพ PDCA เมื่อพิจารณาภาพรวมแต่ละรายการพบว่า ขั้นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขั้นการปรับปรุง (act) ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพ PDCA เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและระบบนิเทศภายในสถานศึกษา เช่น การนิเทศออนไลน์การสร้างเว็บไซต์สื่อการเรียนการสอนต่อไป

2. จากผลการศึกษาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในยุคดิจิทัลของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้ พบว่า มี 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในยุคดิจิทัลของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้ ดังนั้นจึงควรศึกษาแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในยุคดิจิทัลของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้กับปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อจะได้นำความรู้ที่ได้รับมาใช้เป็นแนวทาง หรือกลยุทธ์เพิ่มเติมในการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

3. จากผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในยุคดิจิทัลของโรงเรียนบ้านห้วยไคร้พบว่า ขั้นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขั้นการปรับปรุง (act) ดังนั้นควรศึกษาแนวทางหรือกลยุทธ์การบริหารงานตามวงจรคุณภาพ PDCA ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566.
- กุลนาถ สิทธิกุล. (2564). แนวทางการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- เกียรติสุตา กาศเกษม. (2557). การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ในห้องเรียนของโรงเรียนเทศบาล ด้วย กระบวนการ PDCA. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จรัญ คิธขันธ์ (2564). กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของชุมชนกลุ่มเครือข่าย โรงเรียน กรุดปาร่อนคลองสระ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ชานนท์ คำปิวทา. (2565). รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ดาวรรุวรรณ ถวิลการ. (2564). ภาวะผู้นำดิจิทัล. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทัศนีย์ บุญทา, ไพโรภ รัตนะชวงค์, และพูนชัย ยาวีราช. (2564). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะ (Competency) ครูปฐมวัย สังกัดเทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย. วารสารครุศาสตร์วิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. 6(2), น. 65 - 84.
- ธิดินัดดา สิงห์แก้ว. (2562). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจร PDCA : กรณีศึกษา โรงเรียนวัดป่าตึงห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- นาริลักษณ์ ศิริวรรณ. (2561). การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐกรณีศึกษาหน่วยงานที่ได้รับรางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐหมวด 3 ด้านการมุ่งเน้นผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (รายงานการวิจัย). กลุ่มงานวิจัยและพัฒนาสำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- รัชนก เสี่ยงบุญ. (2564). การพัฒนาแนวทางการบริหารสู่มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- โรงเรียนบ้านห้วยไคร้. (2562). รายงานผลการปฏิบัติงาน 2561.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). คู่มือประกอบการอบรมการขับเคลื่อน กระบวนการ PLC “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” สถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สิริภพ บุญเย็น. (2560). แนวทางการแก้ไขการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สุขสันต์ สุขสงคราม. (2564). แนวคิดการบริหารแบบวงจรคุณภาพ (PDCA) กับการบริหารแบบ พระพุทธศาสนา. วารสารธรรมวัตร. 2(1), น. 40 - 48.